

SLOVENSKI PRIMOREC

UREDNIŠTVO in UPRAVA v Gorici v ulici
Orzoni št. 38 — Cena oglasom po dogovoru.
Odpri vsak delavnik od 10. - 12. ure

KATOLIŠKI TEDNIK

IZIDE VSAK ČETRTEK

Poštni čekovni račun št. 11/5003

Leto III. Štev. 9

GORICA DNE 27. FEBRUARJA 1947.

Cena L. 5. —

POKORA - IN MODA

Če bi hotel kaki moderni gospodični dopovedovati, da je bila katera izmed prejšnjih mod bolj pametna, okusna, za žensko krepost bolj prikladna kot najnovejša in bi ji jo zato hotel toplo priporočiti, bi naletel na najhujši odpor. — Moderna gospodična je v svojo modo tako zaljubljena, da najde na njej samo hvale vredne lastnosti — četudi je morala n. pr. v zadnji zimski radi nje prestati kar trdo mučeništvo —, medtem ko se ji zdi pri vseh prejšnjih modah vse slabo in narobe. Staromodna krila spadajo med najbolj zasovražene stvari.

Nekaj podobnega je za moderne ljudi na splošno s pokoro. Ta beseda ne pride na usta novodobnega človeka drugače, kakor če se hoče iz nje norčevati.

Ali je tudi zate ta beseda tako neuzžitna in neprebavljiva?

Od kod prihaja ta mržnja proti čistilni, odrešujoči in zares sveti pokori?

Nekaj vzroka je v tem, ker pokora tako zelo nasprotuje nebrzdani uživanjateljnosti, ki poplavlja današnji svet.

Prvi vzrok pa bo le v sodobnem napuhu. Ljudje smo postali silno veljavni v svojih lastnih očeh. Vsi smo nepogrešljivi in nezmotljivi in le redkokdaj najde človeka, ki ti poredi, da je veliko grešil in da potrebuje očiščenja v zakramentu sv. pokore. Tudi največji hodobnež pra-

vi, da je brez greha, kakor da bi bili grehi nekaka stanovska napaka arhivnikov, redovnikov in pobožnih ljudi, ki hodijo v cerkev.

Kako naj torej čela pokoro človek, ki misli, da nima greha, da bi zanj s pokoro zadostoval in ga v njej izpiral?

Toda vest je le neizprosna sodnica in naj si človek še tako prizadeva, da bi jo umiril, ona le naprej vpilje in mu očita zla dela.

Kolikokrat slišimo, da ta in oni le prizna svoje zmete in pogrešene kerake. »Nisem mislil, da se poganjam za stvar, ki se je izkazala za tako slabo! — O, če bi bil vedel, kaj pride iz tega, bi se držal daleč proč!«

Tako govorijo ob pogledu na preteklost posamezniki, včasih pa celo narodi, ki so prišli zaradi množičnih zmot in zablod v nesrečo in globoko ponižanje.

»Spoznam, da to in tisto ni bilo prav, a to spoznanje mi nič ne pomaga, prepozno je!«

Ni prepozno, dokler je čas pokore! Če si pogrešil, priznaj, da si pogrešil. Nato pa skušaj popraviti posledice slabih del in zanje zadostiti s pokoro.

Posamezniki in narodi naj bi šli vase, skušali v luči večnih resnic spoznati svoje zmete in hudobije, nato pa s primerno pokoro popraviti zla dela, se usposobiti za dobra dela ter tako dozoreti za pravo srečo.

so imeli 1. junija 1940 stalno bivališče na odstopljenem ozemlju, in njihovi otroci, rojeni po tem dnevu, postanejo takoj jugoslovanski državljani. Izvzete so osebe, ki presegajo 18 let, in vsi poročenci ne glede na starost z italijanskim običajnim jezikom: ti imajo pravico, da lahko optirajo za ital. državljanstvo v roku enega leta od vstopa pogodbe v veljavo. Jugoslavija lahko zahteva, da se te osebe v teku enega leta po izvršeni optaciji preselijo v Italijo. Prav tako imajo tudi italijanski državljani, katerih običajni jezik je srbski, hrvatski ali slovenski, pravico do jugoslovanskega državljanstva. Tudi Italija

more zahtevati, da se ti optanti izselijo v Jugoslavijo.

Glede prenosa imetja je določeno sledeče: Jugoslavija prevzame brez plačila italijansko državno ali poldržavno imetje na odstopljenem ozemlju. Osebe, ki bodo optirale za italijansko državljanstvo, bodo smele odpeljati s seboj svoje na zakonit način pridobljeno premično premoženje in denarno imovino. Smele bodo tudi prodati svojo premičnino in nepremičnino pod istimi pogoji kot jugoslovanski državljani. Prenos premoženja se bo izvršil po pogojih, ki jih bosta Italija in Jugoslavija skupno določili. Isto velja za osebe, ki bodo optirale za jugoslovansko državljanstvo.

Živela svoboda, živele državljanske svoboščine!

Pred nedavnim sem oral, da g. Churchill toži ameriškega Slovenca pisatelja Louisa Adamiča zaradi obrekovanja. Sedaj pa berem v Glasniku zaveznikov, da je sodišče obsodilo tega jezičnega moža na 20.000 dolarjev globe in da mora vsakemu Angležu, ki je kupil knjigo, poslati popravek in opravičilo. — Torej silno častna zadeva in veliko priporočilo za javnega delavca, ki bi naj bil tudi naš odvetnik v tujini. — Najbolj zanimivo je pa to, da je v Ameriki, kjer je Adamič doma, tamkajšnja »Ameriška zveza za državljanske svoboščine« tega moža izključila iz svojega odbora »zaradi njegovega delovanja, ki ni več v skladu z osnovnimi načeli zveze«, ali z drugimi besedami: Adamič je bil izključen, ker je teptal državljanske svoboščine!

Ko to berem, mi prihaja v spomin pismo, ki ga je neki g. Budal oni

član v Primorskem dnevniku naslovil na tega Adamiča in ga pozival, naj bi pri nas uvedli — nekako ameriško svobodo.

Mi kmetje, ki smo siti govorjenja o svobodi in dejanskega biča vedno hujšega suženjstva, si resnično želimo, da bi se pri nas končno uvedla taka svoboda, da bodo pošteno kaznovani tisti nasilneži, ki nas ne prestanjo zmerjati in obrekujejo, nam grozijo in nas pretepajo ter ugrabljajo in ubijajo ljudi, ki imajo samo ta greh, da si ne pustijo vsiljevati komunistične vse uničujoče ideologije, ampak da zahtevajo človeka vredne državne svoboščine tudi zase.

Živela tista svoboda, v kateri nihče ne sme nekaznovano drugih obrekovati in vršiti katero koli nasilje!

Kmet iz cone A

Pogled na Cerkev in svet

Nizozemski škofje o komunizmu in nacizmu

V nedeljo 16. febr. so v vseh katoliških cerkvah na Nizozemskem brali pastirsko pismo kat. škofov o sodobnem komunizmu. Med drugim trdijo škofje: »Komunizem je prav tako nevaren kakor nacizem, ali še celo bolj.« Pastirsko pismo trdi, da izhajata oba sistema — nacizem in komunizem — iz istih osnov ter se za dosego svojih namenov poslužujeta istih sredstev, t. j. »varanja in tiranije«. Pastirsko pismo naglašja, da so kat. škofje večkrat obsodili tudi narodni socializem ter obenem opozarja na lansko pastirsko pismo, ki je katoličanom prepovedal članstvo v komun. organizacijah.

Kardinal Griffin o novi Evropi

Angleški kardinal Griffin je izdal te dni pastirsko pismo za postni čas. V njem govori tudi o novih razmerah v Evropi. Med drugim pravi: »Sovražniki Boga in Cerkve so krepko na delu. Poslužujejo se tudi izi, da morejo v imenu miru ustvarjati nered... Nacistični zločini proti človeštvu v Nemčiji so pretresli svet. Pa tudi danes se dogajajo podobni zločini v mnogih delih vzhodne Evrope: suženjsko delo, koncentracijska taborišča, preganjanje od strani tajne policije in umori so tam na dnevnem redu in te zločine uganjajo zdaj v imenu svobode in demokracije.«

Zal, da ta trditve kardinalova ne velja samo za »mnoge dele vzhodne Evrope«, temveč da se tudi v Gorici noč za nočjo vrše teroristični napadi in eksplozije. Kaj mislijo »neznanici«, da je »zob za zob, oko za oko« najbolj primeren način re-

ševanja narodnih sporov v dobi demokracije? — Večkrat so žrtve teh terorističnih dejanj najbolj miroljubni in nedolžni ljudje.

Postne pridige v Ljubljani

Kakor vsako leto bodo imeli tudi letos postne pridige v Ljubljani vsak petek zvečer v stolni cerkvi sv. Nikolaja. Pridigal bo pomožni škof mons. Vovk.

Hoover pri sv. očetu

V soboto 15. febr. je sv. oče sprejel v posebni avdienci bivšega ameriškega predsednika Hooverja, ki je bil na potovanju po Evropi kot posebni pooblaščenec predsednika Trumana v zadevah prehrane v zasadenih državah Evrope. Hoover je bil že lani pri papežu, sedaj pa je prišel k njemu znova, da se z njim pomeni o pomoči sestradanim evropskim narodom.

Prvi kitajski poslanik v Vatikanu

Prvikrat v zgodovini se je zgodilo v nedeljo 16. febr., da je sv. oče sprejel v posebni avdienci prvega poslanika kitajske republike pri Vatikanu dr. Ivana Wu Čing Hsiungja. Novi poslanik je katoličan. Prej je bil protestant. Ob čitanju Dantejeve »Divine commedie« pa se je začel zanimati za katoliško vero in bil v Šangaju leta 1937. pogojno krščen in sprejet v katoliško cerkev. Dr. Wu Čing Hsiung je zelo učen mož in priznan strokovnjak v pravnih vedah. V domovini je bil predsednik komisije za sestavo nove ustave, ki so jo ravno letos sprejeli v parlamentu.

Ob sprejemu pri sv. očetu je imel sila lep nagovor, v katerem je izpovedal svojo ljubezen do svoje kitaj-

O človeških pravicah

NEW YORK, 23. februarja. — Odbor Združenih narodov za človečanske pravice je 4. februarja razpravljal o predloženi listini pravic. Zastopnica Indije, gospa Hansa Mehta, je predlagala, naj bi Združeni narodi dodali pravicam o svobodi nadaljnje točke, ki govore o enakopravnosti in človekovi osebni varnosti. Gospa Mehta je dodala, da ima pravico do enakopravnosti za eno izmed osnovnih človeških pravic.

Nasprotno k predlogom indijske zastopnice pa je sovjetski delegat Topljakov zahteval, naj bi celo vrsto osnovnih človeških pravic črtali, češ da so nepotrebne. Za nepotrebno je sovjetski zastopnik označil človekovo pravico do življenja; tudi vključitvi človekove pravice do osebne svobode se je zastopnik Zveze sovjetskih socialističnih republik uprl.

Menil je nadalje, da ni potrebno, da bi Združeni narodi sprejeli odstavek, ki govori o pravici človeških bitij, ki so v sili, da bi se pritežili na Združene narode. Niti ni, po njegovem mnenju, potrebno vključiti pravico do zavetišča. Prav tako je odveč vključenje pravice do zasebne lastnine in človekove pravice do prostega gibanja. Prav tako se je sovjetski zastopnik uprl, da bi Združeni narodi sprejeli v listino pravic človekovo pravico, da bi se branil pred preganjanjem.

Zdaj šele prav razumemo, zakaj se mora po vseh progresivnih solah učiti Darwinov nauk, da se je človek razvil iz živali. Kot žival res ne bi imel pravice do življenja, saj pri nas mesarji ubijajo vole in prašiče, ne da bi ti imeli možnost pritožiti se zoper nasilstvo na Združene narode ali si iskati zavetišče. Kmet priklene svojega vola v hlev ali ga vpreže v plug, ker žival nima pravice do prostega gibanja, ko je enkrat udomačena v človekovi službi. Zajec tudi nima pravice braniti se pred preganjanjem loveca, — a vsaj bežati ima pravico in možnost.

Ali misli progresivna demokracija res človeka ponižati na živalsko raven? Nismo živali, smo ljudje, ustvarjeni po božji podobi, z dušo, ki je neumrjoča in obdarovana z razumom in prosto voljo in se pod nobenim pogojem ne bomo uklonili takim zmotnim naukom, ki vdičijo do tako grozotastnih nasilnosti nad človekom. Temu se mora najodločneje upreti ves krščanski svet.

Bog — duši

Na zvonik ne sejejo žita, a niti ti, duša, ne sej svojih kreposti na javno mnenje, češ, kaj bo ta ali oni rekel, ako to storim ali opustim. Ti glej pred seboj le svojega Boga in se vprašaj: kaj bo dopadljivo mojemu Bogu in Stvarniku?

ške domovine in do katoliške Cerkve ter sv. očeta.

AVSTRIJSKA MIROVNA POGODBA. V Londonu sestavljajo namestniki zunanjih ministrov 4 velesil osnutek mirovne pogodbe z Avstrijo. Težave so velike zlasti radi nasprotstva med Sovjetsko Zvezo in zapadnimi velesilami. Eden najtrših orehov je vprašanje jugoslovanskih zahtev, ki so zelo velike, saj zahteva Jugoslavija celo slovensko Koroško. Da bi se to vprašanje razčistilo, so namestniki zasliali i Jugoslovane, ki jih vodi dr. Jože Wilfan, i Avstrijce, ki jim načeluje zunanji minister dr. Gruber. Velika Britanija, Amerika in Francija so se izrazile proti jugoslovanskim zahtevam, medtem ko jih SZ podpira.

KAKO SMO RAZREZANI...

Te dni so objavili mirovno pogodbo z Italijo. Obširni dokument ima 102 strani. Pogodba je bila podpisana v Parizu 10. februarja in bo stopila v veljavo po ratifikaciji od strani vseh prizadetih parlamentov.

To se pa zna še precej časa zavleči. Iz pogodbe povzemamo meje med Jugoslavijo in Italijo, ki pa so le približne, ker nam manjkajo natančni zemljevidi, ki so jih odobrili zunajni ministri.

Nova meja se začneja na severu na tromeji med Avstrijo, Italijo in Jugoslavijo in se strinja v severnem delu skoro popolnoma z mejo med nekdanjo Avstrijo in Italijo.

Ob reki Idrijici, pol kilometra severno od neke vasi, ki pa v pogodbi ni imenovana, — zdi se, da bo Golobrd — začena meja drugače teči. Zavije na vzhod proti Kožbanskemu Vrhovlju, a pol km pred tem selom obrne proti jugu in teče po grebenih do zapadne Fojane, preseče Reko 1 1/2 km vzhodno od Idrijice in se obrne proti jugozapadu do pod Vipolž in še naprej, vedno južno od ceste, ki pelje proti Steverjanu. »V klancu« se obrne meja proti severu do Steverjana, katerega obide zapadno v razdalji 500 m; za vasjo se obrne naravnost na vzhod na vrh Sabotina, a tako, da pusti vas Podsabotin Jugoslaviji. S Sabotina se spusti meja do Soče, ki jo prekorači kmalu pod solkan- skim mostom ter gre nato tik ob železnici na goriško severno postajo, od tam skozi in čez predor do Rdeče hiše in še 750 metrov dalje, tako da ostane vsa proga Jugoslaviji, vsa Brda z izjemo Mirnika, St. Mavra, Pevme, Steverjana in Podkore pa Italiji. — Jugoslaviji pripadejo tudi St. Peter, Vrtojba, Mirren in Opatjeselo, Italiji pa Štandrež, goriško pokopališče in vsa asfaltirana cesta Gorica-Trst do Medje vasi, ki je že na Svobodnem tržaškem ozemlju.

Meje tržaškega ozemlja najlaže označimo, ako naštejemo od severa proti jugu obmejne kraje, ki bodo ostali na tem ozemlju. Ti kraji so

Štivan, Medja vas, Mavlinje, Samotorca, Gropada, Bazovica, Sočerb, Osp, Tinjan, Dvori, Truške, Breg, Butari, Grožnjan in ob reki Mirni Kostanja. Od tu gre meja do morja, kjer pusti Novigrad še tržaškemu ozemlju. Jugoslovanski obmejni kraji pa bodo: Brestovica, Gorjanska, Tubje, Veliki dol, Dutovlje, Voglje, Vrhovlje, Sežana, Orlek, Lipica, Gročana, Kastelec, Rožar, Kocjančiči, Žernjevec, Šterna, Završje.

To so v grobih obrisih nove meje, ki jih bodo v potankostih določile komisije prizadetih držav. Začete bodo svoje delo takoj, ko bo stopila pogodba v veljavo. Smele bodo tudi mejno črto preložiti za največ 161 kilometra, upoštevajoč zemljepisno lego in gospodarske potrebe posameznih krajev. Ne bodo pa smele spreminjati načrta ministrov pri krajih z več kot 500 prebivalci, pri cestah in železnicah, pri vodni in električni sili.

Ako bi se komisije v kaki točki ne mogle zediniti, bodo o nji razsodili veleposlaniki ZDA, Francije, Anglije in Rusije, ki poslujejo v Rimu.

Delo komisij mora biti končano tekom 6 mesecev.

ITALIJANSKA mirovna pogodba

Objavili so celotno besedilo italijanske mirovne pogodbe. Obsega uvod in 90 členov, razdeljenih v 12 poglavij. Pogodbi je dodanih 18 prilog, med njimi razni zemljevidi, določila o Svobodnem tržaškem ozemlju in določila o dobavi vode goriški občini.

Pogodba podrobno določa novo mejo med Italijo, Jugoslavijo in Svobodnim tržaškim ozemljem. Italija se obvezuje, da bo demilitarizirala svojo mejo nasproti Jugoslaviji, in sicer v globini 20 km.

Važne so zlasti določbe o državljanstvu: Italijanski državljani, ki

OPOZICIJA V BOLGARIJI. Bolgarski ministrski predsednik Georgij Dimitrov je izjavil, da vlada proučuje možnost poravnave in sodelovanja z opozicijo. Pri tem je rekel: »Vemo, da je pri zadnjih volitvah vsaj en milijon volivcev, ki niso bili niti fašisti niti reakcionarji, glasovalo za opozicijsko listo bodisi radi osebnega nezadovoljstva, bodisi radi nerednosti pri preskrbi in zlasti radi mednarodnega položaja naše države, ki se ni bil dovolj stabilen. Pametne besede, ki bi si jih lahko marsikdo vzel k sreči; opozicija v državi ni isto kot fašizem in reakcija, temveč je le znak prave svobode in demokracije.

PRAVA DEMOKRACIJA. Ameriški gospodarstvenik D. Lichtenhau je pred posebnim odborom ameriškega kongresa lepo opredelil pravo demokracijo: »Eno izmed najbolj bistvenih načel demokracije je prepričanje, da se je predvsem treba ozirati na človeka kot takega, da so vsi ljudje otroci božji in da je človeška osebnost sveta. Iz tega prepričanja zraste trdna vera v človeške svoboščine in v potrebo njih zaščite, kakor tudi odpor proti vsakemu, ki bi hotel človeku odvzeti najdragocenejšo stvar — dobro ime. Žalostno je, da se kaj takega dela prav v imenu demokracije. Če bomo tako nadaljevali, bi to zamoglo našo državo razdvojiti in uničiti.«

PALESTINSKO VPRAŠANJE. Anglija je docela obupala, da bi mogla urediti vprašanje Palestine radi nasprotovanja Arabcev in Židov. Za to se je odločila, da izroči zadevo ZN.

MOSKOVSKA KONFERENCA IN ČASNIKARJI. V Ameriki je nastala splošna nezadovoljnost radi sporocila SZ, da se moskovske konference prihodnjega marca ne bo moglo udeležiti več kot 15 do 20 ameriških časnikarjev »radi stanovanjskih krize« v Moskvi. Nezadovoljstvo je toliko večje, ker je Molotov na pariški konferenci zagotovil popolno svobodo in udobnost. »Če Sovjeti ne morejo izpolniti obljub«, pišejo ameriški listi, »lahko prestavimo konferenco drugam«. Število ameriških časnikarjev, ki se mislijo udeležiti konference, je okrog 73.

ACHESONOVA IZJAVA. Ameriški podtajnik Acheson je 10. t. m. v odgovor na neko vprašanje izjavil, da se zaveda dejstva, »da je sovjetska zunanja politika napadalna in ekspanzivna«. Moskva je na to izjavo uradno protestirala, češ da je žaljiva. Marshall je odgovoril, da je izjava popolnoma v skladu z običaji ameriške demokracije in je Acheson storil samo svojo dolžnost.

ALBANIJA PRED VARNOSTNIM SVETOM. Vel. Britanija je pred VS obdolžila Albanijo, da je 22. oktobra preteklega leta »premišljeno in tajno« položila mine v Krfskem zalivu, ki so poškodovale dva britanska rušilca in povzročile smrt 44 britanskih mornarjev.

Redovnice pred sodiščem

Prinašamo iz »Glasa zaveznikov«: Pred sodiščem v Ljubljani je bila razprava proti redovnicam Mariji Trkov, Ani Sušnik, Tereziji Pogorelec, Almi Trtnik, Ceciliji Vrtnjak,

Mariji Rozman in Neži Trdan, ki so bile obtožene, da so med okupacije v internatu in na meščanski šoli v Lichtenturnu širile belogardijsko propagando in navajale gojenke k špijonaži. Obtožnica pravi dalje, da s svojim izdajalskim početjem po osvoboditvi niso prenehale, da so vzgajale gojenke v sovražstvu do FLRJ, jih navajale k trganju slik maršala Tita, peterokrskih zvezd, stencasa, k pisanju protiljudskih letakov, napisov, anonimnih grozilnih pism itd. Obtoženke so se zagovarjale, da so skrbele samo za vzgojo mladine in da jim njihov red prepoveduje vmešavanje v politiko. Sodišče jih je obsodilo: Trkovo na 3 leta, Pogorelevo in Vrtnjakovo na 2 in pol leti, Sušnikovo in Rozmanovo na 1 leto prisilnega dela; oproščeni sta bili Trdnikova in Trdanova. Celotno premoženje zavoda Lichtenturna je bilo zaplenjeno.

Do tu »Glas zaveznikov«. Ne bi hoteli obrekovati ljudsko oblast, toda ne bomo se preveč motili, ako trdimo, da je bil najbrž glavni razlog razprave in obsodbe: skomine po lepem Lichtenturnovem zavodu. Zato je bilo treba seveda obsoditi in razlastiti dosedanje lastnice: redovnice, usmiljenke.

O ljudska oblast, koliko zločinov se godi v tvojem imenu!

Domače novice

KOSTANJEVICA PRI GORICI

V prijaznem svetišču na Kostanjevici bo v postnem času vsak petek ob 4. uri popoldne vs. križev pot v slovenskem jeziku, litanije Imena Jezusovega in blagoslov. Ob nedeljah bo postna pobožnost prav tako ob štirih: žalostni del rožnega venca, kratki postna pridiga in litanije z blagoslovom. Lepo bi bilo, ako bi starši v obilnem številu pripeljali s seboj tudi otroke, da bi se že v mladosti navadili življenja s cerkvenim letom.

S prihodnjo nedeljo bodo na Kapeli zaenkrat samo štiri sv. maše, in sicer: ob 6.15 tiha maša z nedeljskim evangelijem v obeh jezikih; ob 7. uri maša s kratko slovensko pridigo; ob 8. uri služba božja za vernike italijanskega jezika; ob 10. uri glavno opravilo s slovensko pridigo. Med tednom so maše ob 6.15; ob 7. uri in nekaj časa še ob 7.15.

Ob nedeljah in dneh pred zapovedanimi prazniki je blagoslov ob 16. uri.

Slovensko mladinsko gledališče

Bali smo se, da bo letošnji pust zares pust in brez poštene zabave. Pa nas je Slovensko mladinsko gledališče sijajno rešilo pustne puščobe in nam za pust podarilo obilo prijetne zabave in smeha zvrhano mre s prireditvijo Vombregarjeve komedije »Voda«. Prireditev je bila gotovo tehnično in efektivno na višku. Nekatere vloge so bile naravnost sijajne in nepričakovano dovršene. Nerodnega, a simpatičnega Tinčka in njegove ljubke Katrice ne bomo tako hitro pozabili. Nekoliko nedovršene so bile skupinske vloge. Scenerija je bila prav dobra. Želimo le, da bi Slov. m. gledališče

v Gorici nadaljevalo s svojim uspešnim kulturnim delom.

Razdeljevanje sadnega drevja po znižanih cenah

Okrožno kmetijsko nadzorništvo v Gorici bo tudi letos razdeljevalo kmetovalcem najprikladnejše vrste sadnega drevja po znižanih cenah.

Število drevesc je omejeno. Zato naj kmetovalci prijavijo svoje potrebe pri Okr. km. nadz. v ulici Duca d'Aosta 55.

Ob priliki prijave je treba plačati na račun približno polovico celotnega zneska.

Razdeljevanje murvinih dreves

Da bi se čimbolj razširilo sajenje murvinih dreves, bo tukajšnje Kmetijsko nadzorništvo razdeljevalo med kmetovalce goriške pokrajine murvina drevesca vrste »Florio« po 50 lir kos.

Predbeležbe se sprejemajo pri Okrožnem kmetijskem nadzorništvu v Gorici, ulica Duca d'Aosta 55.

Tečaj angleščine

Kakor je bilo že sporočano v časopisju, bodo pričeli tečaj (za začetnike in napredujoče) angleškega jezika, katere vodi Okrožni urad za delo.

Vpisi v te tečaj se sprejemajo pri Okrožnem uradu za delo v Gorici, ulica Crispi št. 9/L. Vpisnina znaša L 500 za vsak tečaj.

Goriško županstvo

Da se nevarnost okuženja po boleznih »afta« še bolj prepreči, je ustavljeno tudi poslovanje javne tehnice v ulici Giustiniani za vozove s senom in vse vozove na goveje vprego. Zato naj se prizadeti poslužujejo tehnice na senenem trgu (Piazza Bertolini).

IZ POPOTNE TORBE

Njega dni je krožila domislja znanega tržaškega humorista Cechelina na račun fašistične Italije: »Kjer se neha smola, se začne Jugoslavija.« Ko prideš sedaj v Šempeter, se spomniš na to: Kjer se neha smola (asfalt), se bo začela nova Jugoslavija. Prav ob norišnici se neha asfalt in se začne razdrapani cesta, ki je ob suhem vremenu polna kamenja in prahu, ob dežju pa polna mlak in blata. Tukaj bo stala mitnica in se začel »železni zastor«, nova meja. Najhuše je na šempeterskem trgu. Če si tam — ob kupih gramoza in letanju »jeepov« nisi vratu zlomil, izhko zahvališ Boga.

Onkraj šempeterskega trga proti Volčji dragi srečaš prvo požgane hiše, ki jih sedaj obnavljajo. Desno in levo ob cesti mole v zrak ožgane stene. Še veliko jih boš lahko videl, če greš po cesti v Rihemberk in Štanjel. Od šempeterske cerkve do Kobdilja na Krasu stoji sama pogorišča iz raznih dob pretekle vojne. Pogorišča se še razširijo na Krasu proti Komnu, Vojšćici in naprej do morja. Dve leti po končani vojni se še vedno lahko vidi, koliko je moralo naše ljudstvo pretrpeti. In zakaj?

OBNOVA

Obnovitvena dela lepo napredujejo. Kjer so večja pogorišča, se tudi že rdečijo obnovljena strehe hiš. Ob cestah in na križiščih srečaš kipe tramov, peska, opeke, korcev, ki čakajo, da jih uporabijo za novo

zgradbe. Ljudstvo se veseli novih hiš, saj jih je tako potrebno po tolikem trpljenju in zmrzovanju. Pri tem pa se boje le enega: »Kdaj bodo šli Zavezniki iz dežele? Da bi nam prej vsaj hiše pozidali in kaj čiščino dali.« Čudno! Jeseni 1945 so Zavezniki ponujali vaškim odborom, da jim hiše obnove. Pa so zavrnili ponudbo, češ, mi ne potrebujemo vaše pomoči. Danes isti odbori priganjajo ljudi k delu pri obnovi. Sedaj bi radi zidali, a jih še huda zima ovira. Druga čudna stvar, ki so mi jo pravili, je ta, da so ravno odborniki čeli svoje hiše med prvo za obnovitev, druge pa pustje čakati. Kako čudni odborniki! Najprej zavračajo pomoč, potem prvi planejo po njej. Kdor je leta 1945 sprejel ponujeno mu pomoč, je bil »bela garda«, lani pa so rdeči odborniki storili najprej sebi pozidati hiše in pustili »reakcije« čakati in zmrzovati. Danes je pač vsakomur jasno, da če bi bili sprejeli zavezniki pomoč že koj s početka, bi bila obnova v deželi že skoro gotovo dejstvo, tako pa je še vedno lepo število hiš, ki čakajo nanjo.

RIHEMBERK

V soboto 15. febr. so Rihemberžani praznovali žalostno obletnico. Tri leta je ta dan preteklo, odkar so jih SS in fašisti odpeljali v internacijo ter jim vso vas požgali. Fozneje sem zvedel, da so tudi Komenski praznovali isti spominski dan. Lepo je od tamkajšnjih ljudi, da se radi spominjajo vseh umrlih na Nemškem in doma ter se obenem Bogu zahvaljujejo, da so se sami srečno vrnili domov, zakaj res ni majhna milost, če so se po večini vrnili domov po poldrugem letu življenja v nemških taboriščih. Iz Komna je ostalo v tujini od 50 do 60 ljudi, približno toliko tudi iz Rihemberka. Število žrtev je razmeroma majhno, če pomislimo, da so odpeljali tudi dojenčke in starčke.

Spominsko obletnico so praznovali v cerkvi, kjer so imeli zjutraj mašo za vse umrle, ob 10. uri pa zahvalno mašo z zahvalno pesmijo. Zvečer so priredili tudi v dvorani spominsko svečanost, ki se je še dobro iztekla. Rihemberžani so v spomin postavili tudi kapelico, ki so jo že lani na ta dan blagoslovili.

Kako je sedaj v Rihemberku in Komnu? Gotovo, da je lepše kot lani ali nekaj let nazaj. Tedaj je bila pač to dežela smrti in pokončanja, živa podoba porušenega Jeruzalema. Sedaj vstajajo obe vasi k novemu življenju. Nove hiše se zidajo, a še vedno premalo. Ljudje pri obnovi delajo in služijo, vendar jim manjka še vsega, posebno občutijo pomanjkanje živine. Drugo imajo, saj je bila letina še razmeroma dobra, tudi klobase so že dobile, ker so gospodinjje prašiče redile. Vprežne živine pa ni. To bo kmet najbolj občutil sedaj na pomlad. Vendar imajo zaupanje, da bodo tudi tej stiski odpomogli, ker so pogumni in jim je sedaj domača gruda še tisočkrat dražja. Le nekaj jih teži, kar pa si zaupajo le bolj na skrivaj: kako bo, če ne bodo več smeli v Gorico in v Trst.

Vsak dan vidijo ljudi z Gore in Črnega vrha, slišijo sosede iz Vipave, Sv. Križa in Kamenj, ki tožijo, kako težko je pri njih, ker so odrezani od Gorice. Naše ljudstvo čaka

na izvršitev sklepov mirovne konference, kakor čaka obsojenec na izvršitev obsodbe: boji se in obenem upa, da se bo našla kaka drugačna rešitev. Obenem blagrujejo Tržačane in »svobodni Trst«. Tega si sicer ne upajo javno povedati, v sreču pa si vsak tako misli. Svobodni Trst bo postal za Primorsko isto, kar je bila za Jude Obhljubljena dežela. Goričan

MLADA SETEV

Te dni je izšla v Trstu prva številka revije »Mlada setev« (cena 40 lir, za dijake 30), ki stopa s tem v svoj drugi letnik. Vsebina lista, ki obsega 24 strani, je zelo pestra: lep uvodnik o pomenu kulture za človeka, razmišljanje o svobodi, nekaj leposlovnih prispevkov (Posušeni nagelj, Mimo treh belih vrat, Bele Marjetice, več lirskih pesmi), spomin na S. Kosovela, dva narodopisna članka (Marija ziblje Jezusa Primorski sveti večer), nekaj misli za žene (Kakšne naj bomo), odlomek iz zanimive ameriške knjige »Kako si pridobiš prijateljev.« Čelo za zabavo je poskrbljeno s krotikom Za dobro voljo. Vsakdo bo torej našel v listu kaj primernega zase. Dasi je torej list namenjen širokemu občinstvu, vendar hoče biti predvsem »literarno-kulturni list mladih, delavnih ljudi, ki hočejo po svojih najboljših močeh ustvarjati lepšo bodočnost primorskih Slovencev, obenem pa glasilo, v katerem bi zlasti mladina našla, če že ne vodnika, pa vsaj prijatelja in usmerjevalca v novo dobo.« Hoče rasti iz lastnih sil, neodvisen od vseh.

Prav tople pozdravljamo ta podvig primorske mladine, ki hoče v duhu naših narodnih in krščanskih izročil pomagati pri zgradnji naše slovenske kulture. List priporočamo vsakemu zavednemu Slovincu.

Ali smo res poklicani v komunizem?

Ko pogledaš, če ne drugače, vsaj v duhu po tej naši ubogi deželi, ali se ti ne zdi, kakor da bi bila kar od kraja poklicana — v komunizem? Le poglej jih, tiste vodnike in vodnice, pardon, vodnice in vodnike, in tiste, ki za njimi drve, stare in mlade, še uboge otroke, ženske in moške, zaslepljene, ponorele, povijene! Ali niso vsi poklicani v komunizem? Ne poklicani, siljeni, vlečeni so, z lirami, z obljubami, s strahovanjem, s harmoniko, z listrom, z revolverjem, s kamenjem, s palicami. Uboga čreda! Potolžite se, saj preden bo konec, se bodo mnogi obrnili, ker bodo spregledali, se ovedeli, spoznali in se na več bali. Neben krščen ali celo birman, človek ni poklican v komunizem, ko pa nosi v sebi neizbrisno znamenje kristjana ali celo vojaka Kristusovega. Vse te kliče k Sebi mili Jezus: »Pridite k meni vsi, ki se trudite in ste obteženi, in jaz vas bom poživil.« Siromak

KUPIM HARMONIJO

(Več pri Upravi)

Odgovorni urednik
msgr. ALOJZIJ NOVAK
Tisk. G. Lucchi - Gorica
Tiskano z dovoljenjem A. I. S.

Hlapec Ferjan

Nobene žive duše ni imel, na katero bi se mogel z zaupanjem obrniti. — Kako rad bi se vrnil k Bregarjevim in služil tam tudi za majhno plačo! Toda Bregar ne samo ni rekel nobene besede, ampak se mu je tudi izogibal na vseh potih in stazah. Da bi se podal tja in se zopet ponudil za hlapca, si Ferjan ni upal, kajti pustil je službo lahko miselno sam, v zadnjih tednih se je obnašal pri njih svojevlejavno, gospodarja je žalil in nazadnje še odklonil njegov dobrohotni nasvet. Po dolgem razmišljanju sem in tja je prišel slednjič na misel, da bi se obrnil na dobrosrčno in usmiljeno gospodinjjo. To si je pa bilo lažje misliti kot pa storiti. Na poti v cerkev in domov ni bila gospodinja nikoli sama in drugače skoraj ni šla iz hiše — v hišo si pa Ferjan ni upal.

Tu ga je srečala nekega dne na poti med Tihim dolom in Poljana-

mi Jerica, živahna dekla pri Bregarjevih, in mu že od daleč zaklicala:

»O pozdravljen, Ferjan! Ali se nič več ne prikažeš pri nas?«

»Saj nimam pri Bregarjevih, žal, nič več iskati,« je odvrnil čemerno.

»Iskati... iskati... Na kraj, kjer je nekaj bil, pride človek lahko tudi zgolj iz prijaznosti.«

»Da, rad bi prišel kdaj tja in vprašal gospodarja za neki svet; toda Bregar je jezen name.«

»To si ti samo domišljuješ. Nam vsem si se smilil, ko se ti je tako slabo godilo.«

»Tako, tako? Tako, tako? Toda Bregarja sem razžalil; zato si ne upam več v hišo. Vrgel bi me lahko skozi vrata.«

»Potem bi te bilo treba najprej skozi vrata noter v hišo vreči, hihhi. — Le čakaj, za to že jaz poskrbim, hihhihi. Na svidenje! In smeje se je odšlo dekle svojo pot.

Teden pozneje, v nedeljo, je bil

Ferjan povabljen na kosilo k Bregarju. Dobre volje, pa vendar s tesnim srcem je stopil v hišo svojega prejšnjega gospodarja. — Pri jedi je bilo malo besed. Bregar se je držal resno in nekam zaprto, Ferjan je bil v zadregi in ni vedel, kaj bi govoril. Gospodinja je skušala s svojo prijaznostjo opogumiti ubogega fanta, Jerica ga je prekanjeno pogledovala in Ferjan je postal še bolj zmeden. Ni si upal jesti; pri več jedeh je že odložil žlico, ko ga je pa gospodinja spodbujala: »Ferjan, jej vendar!« je prijel zopet za črdo in jedel naprej. Po kosilu so na gospodarjev migljaj vsi zapustili sobo. Ostal je samo Ferjan z Bregarjem. Gospodar si je prižgal pipico tobaka in je pihal goste oblake dima od sebe, ne da bi spregovoril kako besedo. Šele po presledku je rekel: »Ferjan, slišal sem, da bi rad nekaj z menoj govoril. Sedaj ne imej zaprtih ust in kar povej.«

»Hotel sem vas vprašati za neki svet,« je odvrnil Ferjan boječe; »prav nič ne vem, kaj naj počnem.

Sedanje življenje ni zame.«

»Saj boš vendar oslal pri tujskih vodnikih?«

»Za ves svet ne več! Tega ciganskega življenja sem prav do grla sit.«

»Potem bi se izučil kakega rokodelstva.«

»Za to sem prestar. Tudi me ne veseli nobeno rokodelstvo, ampak le poljedelstvo. Ali se vam ne zdi, da bi šel zopet za kmečkega hlapca?«

»Ne vem,« se je pomišljal gospodar; »kdor je že jedel gosposki kruh in bil v gosposki službi, tak se ne bo več hotel privaditi življenju pri nas kmetih.«

»Bregar, gosposka služba je suženjska služba — to sem sam izkusil,« je izjavil Ferjan, »raje hočem dva tedna delati pri kmetih in jesti črn kruh, kot pa en teden v gosposki službi sedeti pri polnih loncih mesa.«

»Potem moraš pač zopet postati kmečki hlapec.«

»Pri kom pa?«

»Za Bajtarjevega Ferjana so se vendar večasih trgali.«

»Večasih pač, toda sedaj.«

Gospodar je za nekaj časa zopet umolknil, nato pa pljunil in rekel resno: »Ferjan, zdaj hočem odkriti s teboj govoriti. Vem, da bi rad zopet stopil v službo pri meni. Zdaj sicer ne potrebujem nobenega hlapca, toda ker se mi smilijo, te hočem sprejeti. Seveda zaenkrat le na poskušnjo za četrta leta in plače ti morem dati za tri mesece le dva set goldinarjev. Če se bo preizkušnja dobro obnesla, oova lahko pozneje še drugače govorila. Toda tri stvari si izgovarjam: da ne gledaš samo nase, ampak tudi na gospodarjevo hišo, da ne sklepaš več nobenih znanj z ženskami in da imaš zaupanje do mene in gospodinjje; menim, da si lahko davno spoznal, da sva vredna zaupanja in da ti dobro hočeva. Več za sedaj ne rečem; morebiti bom pozneje za to bolj razporežen. — In zdaj, če ti je prav, tu je moj roka!«

(Nadaljevanje)